

גוט שבת GutSábész

19. évfolyam 41. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 20:19 • כ' תמוז תשע"ז • 2017. 7. 14. • פרשת פנחס • Szombat kimenetele: 21:36

Talmudbemutató, vágóhidavatás és közéleti találkozók a főrabbi látogatásán

Kétnapos látogatásra érkezett Magyarországra Izrael Állam askenáz főrabija, *David Lau*. Lau főrabbi érkezése után elsőként – ahogy arról múlt heti számunkban hírt adtunk – a most megjelent Talmudfordítás ünnepélyes bemutatóján vett részt.

Innen Csengelére vezetett az útja, ahol *Yosef Amranival*, Izrael Állam nagykövetével, *Dr. Fazekas Sándor*, földművelésügyi miniszterrel, *Dr. Pana Petrával*, a Külgazdasági és Külügyminisztérium helyettes államtitkárával, *Jákli Gergellyel*, az Eximbank igazgatójával, *Oberlander Báruch*-hal, a Budapesti Ortodox Rabbinate vezetőjével és *Köves Slomóval*, az EMIH vezető rabbi-jával közösen részt vett az új kóser baromfivágóhid átadóján. Lau főrabbi az Izraeli Rabbinate veze-

tőjeként vett részt az ünnepségen: ez a szervezet biztosítja a most megnyílt vágóhid kóserügyi engedélyét. Köves Slomó elmondta, hogy a vállalkozás egyesíti a kóser hagyományát a nemzetközileg is elismert magyar libamáj-készítés gasztronómiai hagyományával. A rabbi szerint a vágóhid átadójának jelentős üzenete is van: „Fontos, hogy egy olyan Európában, ahol a vallásszabadság durva megsértésével, egyes országokban betiltják a kóser vágást, addig Magyarországon egy új kóser vágóhid nyílhat”.

Este az ATV Egyenes beszéd című műsorában a magyar zsidóságot is érintő közéleti kérdésekről kérdezték a főrabbit, Köves rabbit és *Menáchem Margolint*, az Európai Rabbi Központ igazgatóját. A főrabbi leszögezte:

senkinek nem lehet megbocsátani, akinek köze volt az európai zsidóság meggyilkolásához.

A főrabbi látogatásának második napján a történelmi egyházak vezetőivel és *Orbán Viktor* miniszterelnökkel egyezett. A magyar zsidóság védelméről, támogatásáról és a magyarországi zsidó élet virágzásáról is szó esett az Országházban tartott megbeszélésen. *Orbán Viktor* biztosította vendégét: a magyarországi zsidó közösség a kormány feltétlen védelme alatt áll. Hozzátette: a magyar zsidóság – a többi történelmi egyházhoz hasonlóan – minden lehetséges támogatásban részesül. A főrabbi örömmel állapította meg, hogy a zsidó élet virágzik Magyarországon, és köszönetet mondott a miniszterelnöknek az ehhez nyújtott segítségért.

Regisztrálj a Judaizmus Gyorstalpalóra!

Szeretnél jobban megismerkedni a zsidó hagyományokkal és átfogó képet kapni a zsidó történelemről, vallásról? Két hét alatt elsajátítanád a héber olvasás alapjait? Bekapcsolódnál a zsidó közösségi élet vérkeringésébe? A ZSTSZ – Judaizmus Gyorstalpaló nyári szemeszterén a helyed!

IDŐPONTVÁLTOZÁS:

2017. aug. 20-szept. 1.

Jelentkezés: posta@zsido.com,
268-01-83

Sóletfesztivál 2017

Idén is megrendezi az EMIH nagyszerű sóletfesztiválját. Az izgalmas programokkal és vásárral egybekötött rendezvényen megköszönhetjük a világ különböző tájairól érkezett sóleteket.

Időpont: 2017. augusztus 27.,

11-21 óráig

Helyszín:

Budapest, Kazinczy utca

Kezdődik a három gyász hét

Július 11-én keddén, *Sivá ászár böTámuz* (Támuz 17.) böjtöt tartottunk. I. sz. 69-ben ezen a napon törték át Titusz hadai Jeruzsálem falait, és három héttel később, év 9-én a város a rómaiak kezére került. Ettől a naptól kezdődik a háromhetes gyász ciklus, amely év 9-ig tart. Ezekben a napokban nem tartunk esküvőt, nem nyitkozunk, és nem hallgatunk élőzenét. Askenáz közösségekben ilyenkor péntek esténként a *Löchá dodi* imát gyászos dallammal éneklük [haszidoknál ez nem szokás, mert szombaton általában szünetel a gyász], és szombat reggelként *Áv háráchámimot* („Az Irgalom Atyja...”) imát mondanak.

Hetiszakasz

Pinchász jutalma

Szakaszunkban – *Pinchász* lül. Büntetőexpedíció indult (4Mózes 25:10–30:1.) – a zelóta Midján ellen, majd az ünnepek újfenti felsorolása egészíti ki a szakaszt.

Zsidó híradó

Hatalmas sikert aratott a Miskolc Klezmer Band első fellépésén

Június 29-én csütörtökön nagyszerű, teltházás koncertet adott Miskolcon, a Népkerti Vigadóban a frissen alakult Miskolc Klezmer Band. A rendezvényt Köves Slomó, az EMIH vezető rabbija nyitotta meg.

Az EMIH miskolci csapata az utóbbi időben Fuchs Jehoshua rabbi vezetésével óriási fejlődésnek indult. Sorra szervezik a jobbnál jobb programokat, így a kocsonyafesztivál alkalmával találkoztak Szurasenkó Dániellel, akinek zenészként régóta dédelgetett vágya volt, hogy alapítson egy klezmer együttest. Különös tekintettel arra, hogy az észak-magyarországi régióban ilyen típusú zenekar eddig még nem alakult. Ebben a projektben partnerre talált az EMIH-ben, és a kapcsolat

gyümölcözőnek bizonyult, ennek az eredménye volt a Népkerti koncert.

A vezető rabbi a zenekar bemutatkozó előadásán azt is bejelentette, hogy az EMIH Miskolcon, a Kazinczy utcában kialakít egy új központot, ahol különböző előadásokat, hébernyelv-oktatást és programokat, valamint ünnepi összejöveteleket tartanak majd.

A nagyszerű koncertre sok helyről érkeztek érdeklődők. Ózdról busszal érkezett egy szervezett csoport. Mint elmondták, nagy örömmel fogadták, hogy a zsidó kulturális és vallási élet így fellendült a régióban és a továbbiakban ők is szeretnék bekapcsolódni a Fuchs rabbi és felesége által rendkívül jól összehangolt, minden korosztálynak szóló programokba.

A zelóta

A Tóra eheti szakasza kényes témát tárgyal. Feslett erkölcsű midjánita nők elcsábították a zsidó férfiakat. Bálám terve beválni látszott, olyannyira, hogy az egyik midjánita nőt a törzsi vezető, Zimri nyilvánosan vitte be sátrába a nép szeme láttára.

Az eset példa nélküli volt, s Mózesék nem tudták mi tévők legyenek. Az ifjú Pinhász hívta fel a figyelmüket, hogy ilyenkor egy zelótának, Isten tiszta szívé szolgájának kell elégtételt vennie a vétkezőkön, hogy elhárítsa Isten további haragját a népről.

Pinhász arra készült, hogy magára vállalja a nehéz feladatot, mikor a nép zúgolódni kezdett:

„Láttad már ennek az ökörhizlálónak a fiát? Akinek a nagyapja még ökröket hizlalt, hogy aztán bálványimádásra használja őket? Most meg ő megy, hogy megölje Izrael egyik fejét?”

Pinhász nagyapja az a Jitro volt, aki állatok hizlálásával, majd levágásával foglalkozott. A nép tudta, hogy Zimri vétkes, de féltek, hogy Pinhász csak nagyapjától örökölt kegyetlen hajlamait szeretné kiélni az egykori vezetőn. Attól tartottak, hogy az

ifjú Pinhász a zelóta szerepében tetszelegve, valójában csak kóser köntösbe akarja bújtatni igazit, kegyetlen enjjét.

Isten azonban, aki minden szív titkának ismerője, eloslatta a kételyeket. Pinhász a békeszerető nagyapjának, Áronnak az örökségét vitte tovább, míg Zimri minden zsigerében Simon leszármazottja volt, akit már Jákob is többször megfeddett erőszakos természete miatt. Zimri ahelyett, hogy példaként járt volna a többiek előtt, hogy ha kell, akár erővel védje meg őket saját hibáiktól, önző módon csak ösztönkésztéseinek engedett, ezzel veszélybe sodorva az egész közösség létét.

Pinhász ezzel szemben a valódi önzetlenségnek és altruizmusnak az iskolapéldája. A nép békéje, és jövőjének biztonsága érdekében még azt is vállalta, hogy olyannal vádolják, ami a lehető legtávolabb áll tőle. Pinhász mai napig az önzetlen, önérdektől mentes szeretet szimbóluma.

*Kovács Kristóf rabbinövendék
cikke Yanki Tauber írása
nyomán*

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 20:25: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

Péntek: 19:30: *Minchá* délutáni ima, *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás,

9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*;

20:10: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Vasárnap és állami munkaszüneti napok: 10:00: Reggeli ima

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6.30: Reggeli ima

Péntek: 19:00: Tanulás, 19.30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt Az otthon melegének titka

Masha Lipskar a nevem. 1949-ben születtem, Brooklynban. Négyéves voltam, mikor szüleimmel Philadelphiába költöztünk, ahol édesapám még az előző Rebbe kérésére vállalta el a Bais Yaakov szeminárium igazgatói posztját. A gimnázium után újságírónak akartam tanulni, de a szüleim úgy vélték, ez nem illendő foglalkozás. Édesapám konzultált a Rebbével, aki a Crown Heights-i, Bais Rivkah-t javasolta számomra.

A Bais Rivkah épülete borzalmas állapotban volt. Szüleim javaslatára írtam erről a Rebbének – és következő évben már új helyre költözött az iskola. Két év után szüleim kérésére hazatértem és tanári állást kaptam. Ez az időszak óriási fejlődést hozott az életembe, de nagyon magányosnak éreztem magam.

Alig vártam a nyarat, hogy a barátaimmal újra találkozzak a detroiti Gan Israel nyári táborban, ahol ifjúsági vezetőként szerettem volna dolgozni, de elutasítottak. Nagy elkeseredésemben elhatároztam, hogy a Rebbét kérem meg, legalább Crown Heights-be hadd mehessen vissza. Egyszerűen úgy éreztem, hogy nem bírni ki még egy év magányt Philadelphiában.

Elmentem a központi épületbe, az Eastern Parkway 770-be, ahol a Rebbe mindenki mást is fogadott. Mikor én következtem a sorban, a Rebbe elolvasta a kéréseimet, majd hozzám fordulva azt kérdezte: „Ha ilyen sikeres vagy Philadelphiában a tanításban, miért akarsz elmenni onnan?” „Mert nincsenek barátaim”, fakadt ki belőlem a válasz. A Rebbe eltűnődve rám nézett, majd azt mondta: „Szeptemberre vissza tudsz jönni Crown Heights-be tanítani, de mit csi-

nálnál nyáron?” Erre a váratlan kérdésre egyszer csak kitört belőlem a sírás. Mondtam, hogy szerettem volna vezető lenni a Gan Israelben, de ott bizonyos félreértések miatt már nem kaptam munkát. A Rebbe erre azt kérdezte: „Milyen félreértések?

Masha Lipskar 1972-től szolgált Johannesburgban a Rebbe küldöttjeként. Az interjút 2014 júliusában adta

Hiszen te oda tartozol!” Végül az ő közbenjárásával sikerült munkát kapnom a táborban.

A Rebbe azt szerette volna, ha minden nap az ebédidő alatt, a gyerekek a zsidó vallási törvénykezésről tanulnának. Ám ez nem volt könnyű feladat, mert étkezés közben igen nehéz megragadni a gyerekek figyelmét. Így a tábori vezetők még egyszer megkérdezték: „Ez lenne a munka, akkor elvállalod?” „Igen”, mondtam. Ezeknek a halacha óráknak a tapasztalatából tanultam meg, hogy a legjobb módja egy viszonylag száraz anyag tanításának az, ha azt egy történetbe ágyazva mondjuk el. Onnantól, hogy erre rájöttem, és láttam milyen sikeres, mindig egy történettel érkeztem. Attól a pillanattól kezdve, hogy felálltam és elkezdtem az előadást, egészen addig míg be nem fejeztem, végig csönd holott. És bár eleinte nem akartam

tanítani, de azt hiszem a Rebbe látta bennem a tehetséget, és megmutatta az útját, hogy felszínre kerüljön. Ez egyike volt az ő különös képességeinek. Sosem parancsolt, mindig inkább tanácsot adott, utat mutatott. És sosem tévedett. Az útmutatása

végigkísért egész életem során, mind a mai napig.

Mielőtt férjemmel összeházasodtunk volna, a Rebbéhez is elmentünk, hogy az áldását kérjük. Férjemet külön kértem, hogy kérjen áldást egy meleg családi otthonra is. Ő kötelességtudóan leírta, de mondta, hogy ezt a kérésemet kicsit feleslegesnek találta, hiszen magától értetődő volt számára, hogy így ilyen otthonunk lesz. Azt hiszem, kérésem háttérében az a félelem állt, hogy nem tudtam hogyan kell családi fészket építeni. Nem voltam egy tipikus fészkepítő. Nagyon szerettem olvasni, előadni, tanítani, de sose tudtam, hogy például hogyan kell vendégeket fogadni. Ez egyszerűen valahogy kimaradt. Mikor a Rebbéhez értünk, számtalan áldásban részesített minket, majd egy ponton egyszer csak azt mondta: „Egy kicsit a meleg otthonról.” Erre rögtön felkap-

tam a fejem. Így folytatta: „ha meleg otthont akartok, a legfontosabb, hogy először a másik számára igyekezzetek azt melege varázsolni, és ezen keresztül automatikusan azzá válik számotokra is. Időbe telt, hogy megértsem és beteljesítsem ezt az áldást, mely dióhéjban a következő volt:

„Meg kell tanulnod megérteni a másikat. Hogy mik a vágyai, igényei. Te is csak ezen keresztül tudsz kiteljesedni. Ez vonatkozik a családodra és mindenkire, akit majd az otthonodba engedsz. És Istenre. Meg kell értened, hogy mit szeretne tőled Isten. Hogy folytasd azt az áldásos tevékenységet amit eddig is. Hogy lásd, miként tehetnéd még kedvesebbé Isten szemében. Így Isten is hozzásegít a meleg otthonhoz.” Rájöttem, hogy ezt a tanítást az élet bármely területén alkalmazhatom, és hogy ezzel a tanáccsal a férjemmel egy életre szóló ajánlékot kaptunk a Rebbétől.

Masha Lipskar

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.
Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség A rejtőzködő világ

Héberül a világ szó *olam*, az elrejtés szó pedig *healem*. A két szó szoros rokonságban áll egymással. A világ csak azért létezik, mert el tudja rejtetni valódi mivoltát. Úgy tesz, mintha szemben állna velünk, pedig igazából nekünk drukkol.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

Kóser konyha

Túrórudi torta

A hosszú nyári szombaton van lehetőség tejes ételeket felszolgálni sálesüdeszre, a szombati harmadik étkezésre. Ehhez kínálunk könnyű, sütés nélküli elkészíthető desszertet.

Tejes, tojásmentes

A torta alapjához:
250 g háztartási keksz
ledarálva
120 g puha vaj
100 g (6 ek.) cukor
másfél dl tej
2 ek. cukrozatlan kakaópor
A krémhez:
6 dl tej
5 púpozott ek. gríz
250 g túró
2 ek. citromlé
5 ek. cukor
A tetejére:
2 tábla étcsokoládé
2 ek. tej

A torta alapjához szükséges hozzávalókat alaposan összegyűrjük és egy sütőforma aljába simítjuk. A krémhez a tejből és a grízből néhány perc alatt sűrű tejbegrízt főzünk. Ha kissé kihűlt, hozzáadjuk a többi hozzávalót, jól összedolgozzuk, és a torta alapjára kenjük. Kis lábosban, vízgőz fölött felolvasztjuk a csokoládét a tejjel, simára keverjük, és eloszlatjuk a túrótóltekét tetején. Tálalás előtt legalább egy órán át hűtjük.

A tejtermékek, a csokoládé és a keksz kóserági pecsétet igényel. A grízt felhasználás előtt alaposan át kell vizsgálni.

A rabbi válaszol

Eltávolított testrészek temetése

Kedves Báruch!

A héten felmerült bennem egy kérdés, aminek Te szakértője vagy. A halottat lehetőleg minden apró szervével együtt kell eltemetni, (pl. terrortámadás esetén roncsolt test), hogy a Messiás eljövetelkor a test újjászülethessen. Mi van akkor, ha valaki egy baleset, vagy betegség miatt elveszti egy végtagját, de még sokáig él? Halálakor egy „hiányos” testet fognak eltemetni. Tudomásom szerint Magyarországon ezeket a testmaradványokat elhamvasztják. Van-e erre háláchikusan megfelelő eljárás? Elnézést a morbid kérdésért.

Smuel

Kedves Smuel!

A halott eltemetése bibliai előírás (5Mózes 21:23.). Ahogy írod, a temetéskor minden fellelhető apró részt, ami a halál idejében vagy utána elvált a testtől, el kell temetni a halottal együtt – ez egyértelműen kiderül a *Sulchán áru*chból (Jore déá 374:2.). Izraelben egy önkéntes szervezet foglalkozik azzal, hogy balesetek vagy Isten ments terrortámadások után megbizonyosodjanak róla, hogy az elhunytak minden darabját összeszedték és eltemetik.

Arról, hogy az élő emberrel eltávolított testrészeket el kell temetni, egy nagyon korai forrásból értesülünk: „meghalt a gileádi Jiftách és eltemették Gileád városaiban” – írja a *Birá*k könyve (12:7.). A Midrás (*Vájikrá rábá* 37:4.) megkérdezi, hogy hogy lehet több városban eltemetni valakit. A válasz az, hogy több testrészt is elveszítette élete során, amelyeket mindig a szerencsétlenség helyszínén temettek el. Ebből következik, hogy élő

ember eltávolított testrészeit el kell temetni (lásd még *Ktubot* 20b.). [A Midrás ezt összekapcsolja azzal a bibliai történettel, miszerint Jiftách fogadalmat tett a háború megnyerése kapcsán, hogy a háza kapuján elsőként kilépő élőlényt feláldozza (uo. 11:31.) – csakhogy a lánya lépett ki először (uo. 34.).]

A legtöbb vélemény szerint nem a temetés kötelezettsége miatt hantolják el az élő emberből származó testrészt, hanem amiatt, hogy ne okozhasson a kohénok számára halottól való tisztátalanságot (RáSI *Ktubot* uo.; *Svut Jáákov* responsum 2. kötet 101. fejezet). A temetés előtt a testrészt ugyanúgy mosdatják, mint a halottakat és becsomagolva földelik el (*Geser háchájim* 1. rész 16:2.).

A hamvasztás, ahogy a halottaknál, úgy az eltávolított testrészeknél sem elfogadható a háláchá szerint.

De nem mindegy, hogy hol temetik el, hisz írva van, hogy kimondottan jó érzés a léleknek, ha a testet és annak minden darabját egy helyre temetik el, ezért a máshol elhantolt darabokat is szokás a temetéskor egy sírba gyűjteni (*Máávár Jábok*, *Szifjé rónánót* 25. fejezet). Bár a fogakat nem kötelező eltemetni (lásd erről *Gut sábesz* 19. évfolyam 14. szám), szfárádi rabbik össze szokták gyűjteni a kihullott fogakat is a temetéshez (*Máávár Jábok* uo.). Egy történet szerint a prágai Jechezkel Landau rabbi (1713–1793) halála után megjelent a fiának és utódjának, Smuel Landau rabbinak (1750–1834) az álmában, és elmondta, hogy a dolgozószobájában van egy foga, és kéri, hogy azzal együtt temessék el. Csodás módon meg is találták a fogat, így a temetésen azt

is a sírjába teheték (*Hámek soálá* responsum *JD* 97. fejezet).

Az is mutatja, mennyire fontos, hogy egy helyen legyen egy ember minden testrésze eltemetve, hogy *Ovádjá Jozsef* rabbi (1920–2013) egy responsumában (*Jábiá omer* 9. kötet *JD* 35. fejezet) még azt is megengedte, hogyha a temetés után kerül elő újabb testrészt, akkor a sírt részlegesen megnyissák, és bele temessék azt is.

Fentiek alapján, ha az illetőnek már van kiváltott sírhegye, akkor abba helyezik el. Vannak, akik rossz ómennek érzik, ha egy darabjukat eltemetik még az életük során, ezért megfelelő higiéniai körülmények között eltárolják a testrészt a halálukig egy félreeső helyen, hogy ne okozzon tisztátalanságot, hogy majd velük együtt helyezték azt örök nyugalomra, remélhetőleg „hundert und zwanzig”-ig, 120 éves koruk után (*Svit Jáákov* uo.). Azonban az elterjedt szokás, hogy rögtön eltemetik, hisz írva van (*Prédikátor* 8:5.): „Aki a parancsot megtartja, rossz dolgot nem ismer”, és mivel valamilyen szinten micva ezeknek a testrészeknek az eltemetése is, ezért nem kell attól tartani, hogy valami bajt jelentene ez (*Geser háchájim* uo.).

Az élő emberről eltávolított testrészek temetésének kötelezettsége csak a testrészekre érvényes, nem vonatkozik pl. egy műtét során eltávolított szövetdarabra, vagy a levágott hajra (*Igrot Mose* responsum *JD* 3. rész 141. fejezet vége, lásd még *Encyclopedia of Jewish Medical Ethics* [héber] 2. kötet 72–73. oldal).

Kívánok neked és az olvasóknak hosszú és egészséges életet!

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**
Dénes Anna, Kovács Kristóf
Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604

